

NOVIOPOSTA

In dit nummer

Opnieuw: Brandenburger Tor

Reclame in de Regio

Canon van Nijmegen

Reclame in de Regio

De Betuwe Weekkrant

woensdag 10 juli 2013 www.debetuwe.net

ERGERNIS OVER DRIEELSE STUW
Dorpsraad Driel tijdens Kerstfeest in actie om stuw weer wil geschikt te krijgen. » 2 en 3

LIDY OP WEG NAAR DE TOP
De 51-jarige Lidy Dilling traint om op 5 september de Mont Ventoux te beklimmen. » 16

WEBWINKEL
Boeken, cd's, wijnen en meer in de webwinkel op weekkrant.nl/webwinkel/

KLIK & WIN ACTIE
Ga snel naar: debetuwe.nl/actie

Fietsers be... 't G... in g...
De eerste hor... juli tussen 7 e... t Groentje bij... verrast op. De... opgesteld, v... van de SLIM-...
LENT - De gr... meer lange be... uit van het R... en fietsroute... hant en Nijm... In de fiets... en de G... gel on vorm... belangrijke s... woon-werkve... zenden fietse...
TIJDWINST... VAN DE VO... VAN DE FIE... WORDT BE...
is onderdeel v...

er van... 15...
2-jarige man... zondag 10... pond make... ingetal op de... van Anelst... zondag in het... zijn verwan... in de politie... boek naar het... worden die... maar met el... en moderne... in gewond... zeer ernstig... zeventi ander... ongeluk wa... met betrek... condrle in... in een hotel

jdens... n Elst...
komen de... de Nijmweg... Elst door... als een gr... avond daa... Ploot voor... de de Nacht... uit naar h... PWA, Nij... Elst en de... de Betuwe... programma... De avond... en wordt... presentator... burgmeos... wedschik: De... begint met... we. Bezi... bewegen op...
jaat. Ook... ik verrassen... oire waarbij... gelijk is. De... staat garant... veel met...
dits van toen en nu... Kortom, een avond om van... te genieten. Wat niet onbe... langrijk daarbij is: de to... gang is gratis.

afb. 15.
Elst is niet alleen bekend vanwege de teelt van fruit, maar ook door de verwerking ervan. Envelop van T.E.O. jam Elst, van 3 oktober 1938. (Met rood Transorma sorteerkentmerk AX).

Op vak... nieuwe... Bij Budget...
Bij aankoop v... nieuwe keuk...
Gratis mont...
Met 10% k...
Topkeuk...
ELST, Nieuwe Aarnestraat 42B
Tel. 0481-353206
WWW.BUDGETSELECT.NL

BUDGET SELECT KEUKENS

De Overbetuwe Vakaudicien
Een hoortoestel voor nog geen €250,- eigen bijdrage. Met kan!
Persoonlijke aandacht, service, één aanspreekpunt, daarmee maakt de oorzaak het verschil.
Wim de zamenakante hebben wij aangepaste openingstijden:
Van dinsdag 21 juli tot en met vrijdag 2 augustus zijn wij geopend van 09.00-15.00 uur.
Wij verkopen ook: Hoorversterkers - Gehoorbescherming - Zwenkstoelen - Slaapjagers - Satellietv sets

de oorzaak
hoorprothesen voor u
de oor-zaak
Grote Molensstraat 1c
6661 DB Elst (gld)
10481 35 03 68
info@deoorzaak.nl
www.deoorzaak.nl

ALLES MOET WEG!

CUSTOMIZE
JE TOEKOMST
www.a12.nl
MBO-OPLEIDING?
Aanmelden kan nog de hele zomer!
(Zeker ook voor Havo-scholieren)

ROC A12
Ieder 21e vakopleiding

Stephanie van Burchzen
(hoorspecialist)
De hoorspecialist
Beter Horen Elst, Valburgsing 18A T. 0481 - 35 17 51

Formido Elst te bereiken via de Nieuwe Oymplingweg, Aarn/Memm
Formido Elst - Einsteinsweg 6 - Telefoon: 0481-35 00 79
Formido Bemmel - Houtakker 4 - Telefoon: 0481-45 25 65
Formido
deco bouwmarkt
Huis, Thuis, Formido.

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
W. Resink

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

Reclame in de Regio, aflevering 3.

Reclamehandstempels zijn stempels waarvoor de PTT (toentertijd P&T) vergunningen verleende om in een plaatselijk postkantoor gebruikt te worden als loketstempel. Daarmee werd reclame gemaakt voor een "gemeentelijk belang". Voor het gebruik van zo'n stempel moest de gemeente een jaarlijkse vergoeding ("huur") betalen 1).

Deze derde aflevering van "Reclame in de Regio" in Novioporta gaat over de reclamehandstempels in Bemmelen en in Elst.

Bemmelen

In het postkantoor van Bemmelen is dat gebeurd vanaf 1926. De "reclame-tekst" in het stempel was: BEMMEL / INR. VOOR VROUWELIJKE T.B.C. PATIENTEN".

Met deze tekst is gestempeld van begin 1926 tot in 1929 (Afb. 10 en 11).

In 1929 zijn de letters "T.B.C." uit het stempel verwijderd ("gekapt"). Daarna is het nog tot in 1931 gebruikt (Afb. 12).

Kennelijk is het Wilhelmina-paviljoen tussen medio 1928 en 1929 overgegaan tot verpleging van ook niet-TBC patiënten; maar wel uitsluitend vrouwen (Afb. 13).

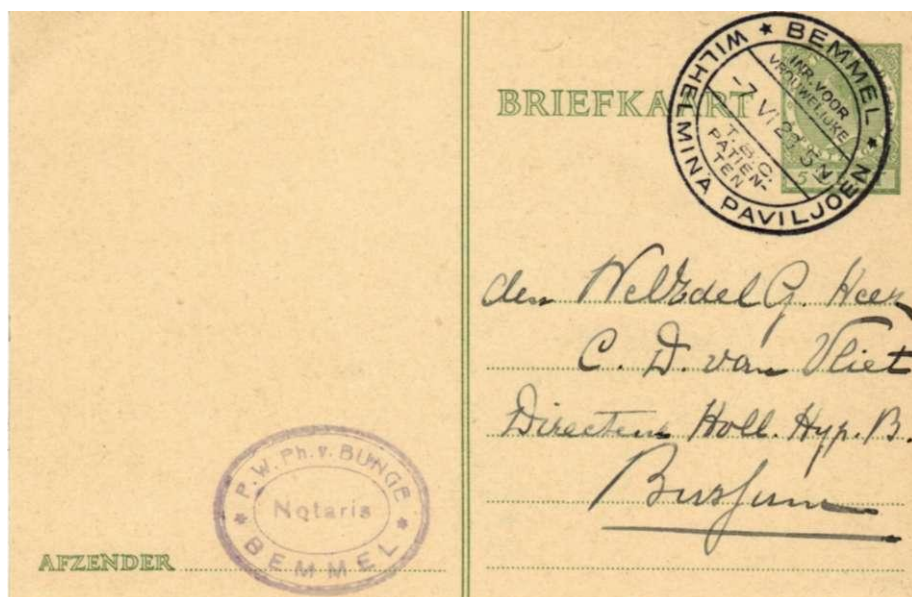
Stempel REHS 0008 (zonder T.B.C.) komt (in 1929) ook voor met foutief jaartal: 1919 in plaats van 1929.

De Bemmelen-stempels werden gebruikt als loketstempel op het postkantoor. Maar toch zijn ze betrekkelijk schaars.

Afb. 10.

Stempel-ontwerp REHS 0007 2). In het stempelboek van 's Rijks Munt komen drie kruisen voor, die bij het in gebruik genomen stempel ontbreken. Waarschijnlijk zijn deze kruisen na aflevering verwijderd door de Centrale Werkplaats te 's Gravenhage. (REHS-nummering en afbeelding zijn overgenomen uit Catalogus Reclamehandstempels, Uitgave Po & Po, 2011).

Afb. 11.

Briefkaart van 7 juni 1928, afkomstig van Notaris Bunge en gericht aan de Directeur van de Holl. Hypotheek Bank te Bussum. Stempel REHS 0007, met "T.B.C."

In principe lag het initiatief voor de aanvraag van een reclamehandstempel bij het gemeentebestuur (B&W). Er moest door de gemeente voor betaald worden: eenmalig voor de aanmaakkosten van het stempel, en daarna jaarlijks voor het gebruik. Echter in het Regionaal Archief (Nijmegen) heb ik hierover niets kunnen vinden.

Ook over het Wilhelmina-paviljoen en haar geschiedenis heb ik niets gevonden. Interessant zou zijn om er achter te komen wat de aanleiding was om eind 1928 of in 1929 over te gaan van de TBC-behandeling naar - kennelijk - algemene verpleging? Maar wel alleen voor vrouwelijke patiënten.

Elst

Vervolgens de reclamehandstempels van Elst (Gld.). Dat zijn er twee met, volgens de Catalogus 2) de nummering REHS 0020 en 0021.

Het eerste stempel heeft als tekst: Verlangt V.V.O.B, vruchten / eet meer fruit (Afb. 14 en Afb. 15 op de voorkant). Het stempel werd verzonden op 30 januari 1936 en gebruikt in de jaren 1936, 1937 en 1938.

Afb. 12 (boven).

Briefkaart van 28 mei 1929, met zelfde afzender en geadresseerde als de briefkaart van Afb. 11, nu echter met stempel REHS 0008, met gekapt "T.B.C".

Afb. 13 (rechts).

Fotokaart met zieken en personeel van het Wilhelmina-Paviljoen in Bommel, 1931.

Afb. 14 (onder).

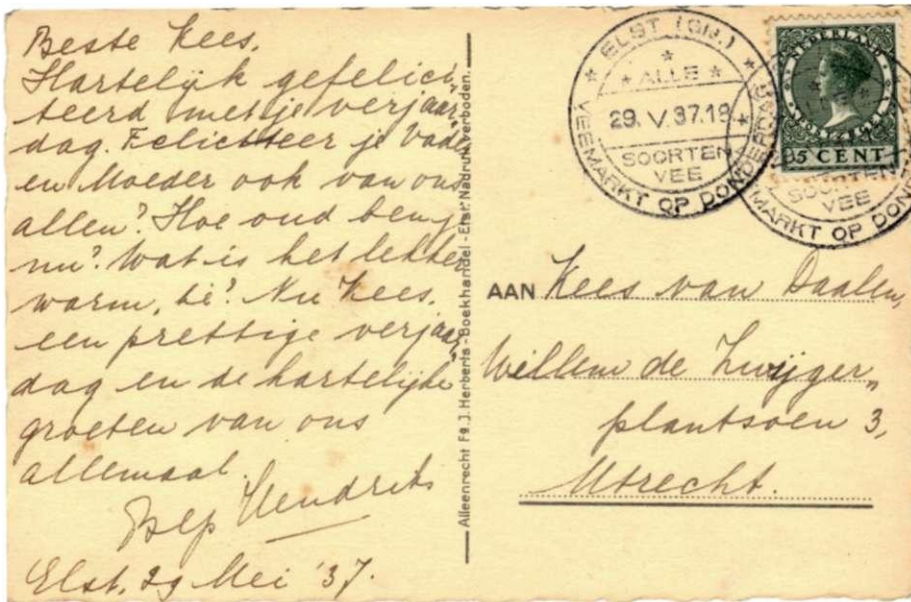
Stempel REHS 0020, op bestelkaart voor boekwerken van 20 oktober 1936: Eet meer fruit.

WILHELMINA-PAVILJOEN, BEMMEL

Bij mijn onderzoek in 2011 kon het gemeentearchief van Elst (Gld.), dat zich in het Gelders Archief in Arnhem bevindt, niet geraadpleegd worden. Opmerkelijk is ook, dat er over dit stempel (en ook over het andere, REHS 0021) niets is gepubliceerd in de PTT-Dienstorders, hetgeen in die tijd wel gebruikelijk was. De archivalia van de V.V.O.B., de Veiling Vereniging Over-Betuwe, waren wel toegankelijk. Uit het register van ontvangsten en uitgaven kon worden opgemaakt dat deze Vereniging in 1936 voor aankoop en gebruik van het stempel een bedrag van f. 116,- heeft betaald en in februari 1937 nog eens f. 70,- voor de "huur", dus het gebruik ervan. Deze

Afb. 16.

In Elst werd niet alleen reclame gemaakt voor fruit, maar ook voor vee: "Alle soorten vee". Stempel REHS 0021 op prentbriefkaart, verzonden op 29 mei 1937.

bedragen zijn dus niet door de gemeente Elst betaald, maar door de V.O.B. zelf.

Het tweede stempel in Elst (Gld.) is verzonden op 3 februari 1936, dus kort na het eerste. Gegevens over aanvraag en betaling zijn niet gevonden. Ook deze stempels zijn gebruikt in 1936, 1937 en 1938 (Afb. 16 en 17).

Jos M.A.G. Stroom

Noten:

- 1) Gebruikelijk was dat de gemeente betaalde voor het aanmaken en gebruiken van een stempel met reclame.
- 2) Catalogus Reclamehandstempels 1925-1970, uitgave Po & Po 2011. De afkorting REHS staat voor: REclame Hand Stempels.

Afb. 17:

Beeldzijde van de kaart van Afb. 16 met tekst "Elst - Vee in de weide".

Presentaties/ Lezingen

Tijdens de Algemene Ledenvergadering in januari van dit jaar, is de wens naar voren gebracht om tijdens de maandelijkse ledenavonden op de vrijdagen meer aandacht te schenken aan het filatelistisch element. Dit kan door het houden van een lezing, presentatie m.b.v. een beamer of een tentoonstelling van een verzamelgebied in een of meerdere kaders.

De presentatie hoeft niet professioneel te zijn en/of te zijn uitgewerkt voor deelname aan tentoonstellingen. De presentatie moet wel een filatelistisch thema betreffen. Ook is het mogelijk over een (!!) zegel of serie uit een verzameling een lezing te houden. De duur van een presentatie m.b.v. een beamer of een lezing mag hooguit 20 minuten bedragen; een presentatie in kaders blijft in principe de gehele avond staan.

Inmiddels heeft een vijftiental leden zich bereid verklaard hieraan medewerking te willen geven. We starten met leden die niet eerder hebben deelgenomen aan een tentoonstelling of anderszins een presentatie hebben gehouden. Volgens onderstaande jaarplanning wordt er dan 4 x per jaar extra aandacht geschonken aan het filatelistisch aspect. Hopelijk zet dit anderen aan om te werken aan een thematische verzameling.

Ook is er een vraag binnengekomen voor meer aandacht voor filatelistische wetenswaardigheden zoals papiersoorten, het hoe en wel of niet afweken van zegels en vignetten, luminescentie/fluorescentie en fosforbalken etc. etc. Op dit moment wordt nagedacht over presentatie van dit soort zaken.

Voor het verenigingsjaar 2013-2014 ziet de jaarplanning van presentaties op de ledenavonden op vrijdag er als volgt uit:

- September mevr. Nelia van Brenk - "Vlinders"
- Oktober dhr. G. Schreuder - "Kerstviering door de eeuwen heen"
- Maart dhr. J.W. Jaakke - "Van Petrus I tot Franciscus"
- Mei dhr. Jacq Ebben - "Bonsai"